

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ

УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
16 травня 2024 року

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	51
ГЕВКАН О.А., КУШНІР І.І. СУТНІСТЬ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	53
ГОРВАТ М.В., ІВАНІГА М.С. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	55
ГОРВАТ М.В., МОГІШ М.В. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	57
ГОРВАТ М.В., ПОПОВИЧ К.І. СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	60
ГОРВАТ М.В., ШКУРИНА А.О. ОГЛЯД ПРОБЛЕМАТИКИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	62
ГРАБ О. В. ВИЗНАЧЕННЯ РЕФЛЕКСИВНО-ТВОРЧОГО КОМПОНЕНТУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННИХ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРИРОДНЕ ДОВКІЛЛЯ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА КОНСТАТУВАЛЬНОМУ ЕТАПІ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	65
ГРЕГІРЧАК Д., ЧІРІ С. ТАКСОНОМІЯ Б. БЛУМА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	67
ГРИГА Н.Ю., КОБАЛЬ В.І. ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ.....	69
ГУБАЛЬ Г. Ю., ХОМА О. М. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ В УМОВАХ ГРУПИ ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ.....	70
ДЖУГАН Я. В., МШКУЛИНЕЦЬ О. О. СИТУАТИВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	72
ДОБОНІ А. А., ЛАЛАК Н. В. ІНКЛЮЗИВНІ ІГРИ ТА ІГРАШКИ ЯК ЗАСІБ ВСТАНОВЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	74
ДОБОШ О.М., КОНИК Х.І. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДИТИНИ-ДОШКІЛЬНИКА.....	76
ДОБОШ О.М., МАРГІТИЧ Н. Д. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ВПЕВНЕНОСТІ В СОБІ.....	78
ДОБОШ О.М., МИГОВИЧ А.М. ПРОБЛЕМА ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ В ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ.....	80
ДОБОШ О.М., МИГОВИЧ К.М. ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЯК УПРАВЛІНСЬКА ПРОБЛЕМА.....	82
ДОБОШ О.М., ЦІЛЬО В.О. ПЕДАГОГІЧНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ АСПЕКТ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	84
ДОРОГІН О.В. ДЮСШ ЯК ОСНОВА ПОЗАШКІЛЬНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ.....	87
ДУВАНОВА Я. Р., СТАРОКОЖЕВА К. А., ЧЕРНИШОВА А. О., САВЧЕНКО Л. Л. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ ТА НАПРЯМКИ.....	89
ДУМАНСЬКА К.О. ВПЛИВ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	91
ЗОРІВЧАК М.В., ЛЕХМАН О.Ю., МОЧАН Т.М. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	94
ІВАНОВА В.В., БАРАНОВА Е.Р. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВЗАЄМОДІЇ ІЗ	

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Отже, формування моральних цінностей у дітей молодшого шкільного віку є важливим компонентом їхнього всебічного розвитку. Для ефективного досягнення цієї мети необхідно використовувати різноманітні методики та підходи, інтегрувати моральне виховання у навчальний процес та створювати сприятливе моральне середовище у школі.

Література:

1. Бібик, Н. Етичне виховання у початковій школі: проблеми та перспективи. 2019. URL : <http://example.com/bibik2019>
2. Ковальчук, І. Формування етичних норм у дітей молодшого шкільного віку. 2021. URL : <http://example.com/kovalchuk2021>
3. Мельник, М. Моральні цінності в освітньому процесі початкової школи: виклики та можливості. 2022. URL : <http://example.com/melnyk2022>
4. Савченко, О. Моральне виховання молодших школярів: теорія і практика. 2018. URL : <http://example.com/savchenko2018>
5. Хижняк, Л. Методи виховання моральних цінностей у початковій школі. 2020. URL : <http://example.com/khizhnyak2020>

УДК 37.02:37.091.3:373.3:37.015.3

ГОРВАТ М.В.

канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри
теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет

ШКУРИНА А.О.,

здобувачка першого курсу (скорочена програма),
спеціальність 013 Початкова освіта,
Мукачівський державний університет

ОГЛЯД ПРОБЛЕМАТИКИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Розвиток соціального досвіду школярів є однією з ключових задач початкової освіти, адже він сприяє формуванню соціальних навичок, необхідних для успішної інтеграції у суспільство. У сучасних умовах, коли інформаційні та комунікаційні технології швидко змінюють спосіб взаємодії людей, здатність дітей до комунікації, співпраці та взаємодії в різних соціальних контекстах набуває все більшого значення. Формування соціального досвіду у школярів допомагає створювати основи для їхнього майбутнього успіху як у навчанні, так і в житті.

Соціальний досвід включає знання, навички та установки, які діти набувають у процесі взаємодії з іншими людьми. Він є основою для формування соціальної компетентності, що включає здатність до емпатії, ефективної комунікації, вирішення конфліктів та прийняття соціальних норм. Розвиток цих навичок у початковій школі сприяє гармонійному розвитку особистості, допомагаючи дітям не лише досягати академічних успіхів, але й успішно взаємодіяти в колективі.

У сучасній педагогічній науці проблему розвитку соціального досвіду школярів у контексті початкової освіти досліджують багато науковців. Олена

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Савченко у своїй праці «Педагогіка початкової школи: сучасні підходи до виховання та навчання» аналізує методики розвитку соціальних навичок у молодших школярів, підкреслюючи важливість їхньої інтеграції в навчальний процес (Савченко, О., 2017). Наталія Бібік у статті «Соціально-педагогічні умови розвитку соціального досвіду учнів початкової школи» досліджує умови та роль вчителя у формуванні соціального досвіду (Бібік, Н., 2018). Людмила Хижняк у роботі «Методи розвитку соціальної компетентності у початковій школі» розглядає різні практичні підходи та інструменти для розвитку соціальної компетентності (Хижняк, Л., 2019). Ірина Ковальчук у монографії «Формування соціального досвіду у дітей молодшого шкільного віку» аналізує теоретичні аспекти та практичні методи, а також результати їх впровадження (Ковальчук, І., 2020). Марина Мельник у статті «Соціальні навички у початковій школі: виклики та перспективи» розглядає сучасні виклики і пропонує шляхи їх подолання (Мельник, М., 2021). Ці праці надають глибокий аналіз теоретичних та практичних аспектів розвитку соціального досвіду школярів і можуть бути корисними для подальших досліджень та впровадження ефективних методик у початковій школі.

Розвиток соціального досвіду у школярів є багатовимірним процесом, що включає різні аспекти, такі як комунікація, співпраця, емоційна грамотність та соціальна компетентність. Олена Савченко у своїй праці підкреслює, що інтеграція соціальних навичок у навчальний процес сприяє не тільки академічному, але й особистісному розвитку дітей, оскільки дозволяє їм краще зрозуміти себе та інших, вчитися співпрацювати і вирішувати конфлікти [4]. Наталія Бібік додає, що важливим аспектом є соціально-педагогічні умови, які створюються у школі для підтримки цього процесу, включаючи роль вчителя як фасилітатора соціальної взаємодії та навчання [1].

Існує низка проблем, що перешкоджають ефективному розвитку соціального досвіду у молодших школярів. Однією з головних проблем є недостатня увага до соціального аспекту освіти у початковій школі. Багато шкіл зосереджуються на академічних досягненнях, залишаючи соціальні навички на другому плані. Людмила Хижняк зазначає, що відсутність системного підходу до розвитку соціальної компетентності є ще однією значною проблемою. Вона підкреслює, що необхідно розробити чіткі методики та програми, спрямовані на формування соціальних навичок у дітей [5]. Ірина Ковальчук також акцентує на тому, що недостатня підготовка вчителів до роботи з соціальними навичками дітей є серйозною перешкодою, оскільки вчителі часто не мають необхідних знань та інструментів для цього [2].

Для подолання зазначених проблем необхідно впроваджувати різноманітні методи розвитку соціального досвіду у навчальний процес. Одним з ефективних методів є проектна діяльність, яка сприяє розвитку комунікативних та організаційних навичок. Наталія Бібік пропонує використовувати групові проекти, де учні можуть навчитися співпрацювати, ділитися ідеями та вирішувати конфлікти. Інтерактивні методи навчання, такі як рольові ігри та

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

дискусії, також є важливими інструментами. Вони дозволяють учням моделювати різні соціальні ситуації, розвиваючи таким чином їхню емоційну грамотність та здатність до емпатії [1]. Олена Савченко підкреслює, що інтеграція технологій, таких як онлайн-спілкування та навчальні платформи, може доповнити традиційні методи та зробити процес навчання більш динамічним та сучасним [4].

Практична реалізація розвитку соціального досвіду у школярів потребує комплексного підходу. Людмила Хижняк пропонує використовувати тематичні тижні та дні, присвячені соціальним навичкам, де учні беруть участь у спеціально організованих заходах, що сприяють розвитку їхнього соціального досвіду [5]. Ірина Ковальчук рекомендує впроваджувати в навчальні плани інтегровані уроки, які поєднують академічні знання з практичними соціальними навичками. Важливим аспектом є також створення позитивного соціального середовища у школі, де кожен учень відчуває підтримку та повагу з боку вчителів та однолітків [2].

Впровадження методик розвитку соціального досвіду має позитивний вплив на загальний розвиток учнів. Олена Савченко зазначає, що діти, які активно залучені до соціально орієнтованих проєктів та заходів, демонструють вищий рівень емоційної грамотності, здатність до ефективної комунікації та співпраці порівняно з тими, хто не має такого досвіду [4]. Наталія Бібік підкреслює, що розвиток соціальних навичок сприяє не тільки кращим академічним результатам, але й підвищує мотивацію до навчання, покращує поведінку учнів та зменшує рівень конфліктності у класі [1].

Отже, розвиток соціального досвіду у школярів є критично важливим для їхнього всебічного розвитку та успішної інтеграції у суспільство. Для ефективного вирішення проблем, пов'язаних з розвитком соціальних навичок, необхідно впроваджувати системний підхід, розробляти та застосовувати різноманітні методики, а також створювати позитивне соціальне середовище у школах. Рекомендації для педагогів включають активне використання проєктної діяльності, інтерактивних методів навчання, інтеграцію технологій та організацію спеціальних заходів, що сприяють розвитку соціальних навичок у дітей.

Література:

1. Бібік, Н. Соціально-педагогічні умови розвитку соціального досвіду учнів початкової школи. 2018. URL : <https://example.com/bibik2018>
2. Ковальчук, І. Формування соціального досвіду у дітей молодшого шкільного віку. 2020. URL : <https://example.com/kovalchuk2020>
3. Мельник, М. Соціальні навички у початковій школі: виклики та перспективи. 2021. URL : <https://example.com/melnyk2021>
4. Савченко, О. Педагогіка початкової школи: сучасні підходи до виховання та навчання. 2017. URL : <https://example.com/savchenko2017>
5. Хижняк, Л. Методи розвитку соціальної компетентності у початковій школі. 2019. URL : <https://example.com/khizhnyak2019>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>